

OPONENTNÍ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE: Užití kvalitativního modelování při řešení problematiky spojené s externím ratingovým hodnocením

Ing. Jaroslav Krejčíř

1. Aktuálnost zvoleného tématu

Existuje řada negativních názorů na ratingové hodnocení. Jedním z nich je jeho subjektivita a možné ovlivňování z řady hledisek. Na druhé straně je ratingové hodnocení, nebo cokoli co by ho mohlo nahradit nutné a to taky z řady závažných důvodů. Studované téma je kontraverzní, ale vysoce aktuální. Předložená disertační práce je zaměřena na objektivizaci tohoto ratingového hodnocení. Jakékoliv zvýšení objektivnosti při kvantifikacích ratingového hodnocení je vysoce významné protože minimalizuje možné zneužití nebo dokonce možné chybné investice.

2. Splnění cílů stanovených v disertační práci

Klíčový cíl disertační práce je minimalizace subjektivity ratingového hodnocení s využitím metod vhodných pro analýzu založenou na unikátních informacích. Ratingové hodnocení se většinou realizuje pro významné subjekty. Tyto subjekty pak nutně musí být unikátní. Tím je situace diametrálně odlišná od například hodnocení středních a malých podniků, kterých je taková masa, že se v rámci velkého počtu údajů již mohou prosazovat statisticky orientované metody. To však nelze konstatovat o celých státech nebo velkých nadnárodních objektech.

Nasazení kvalitativního modelování má řadu speciálních aspektů. Ideje kvalitativního modelování rozvíjejí teoretickou linii, která je charakterizována snahou o postihu rozsáhlejší a neurčitější reality matematickými prostředky (deterministické a stochastické; kvantitativní, fuzzy a kvalitativní modely).

Kvalitativní modelování je možné charakterizovat jako modely trendů, např. *roste, klesá*. Jestli není možné predikovat ani trendy tak není možné predikovat nic. Trendy jsou nejméně informačně náročné a jejich nasazením pro ratingové hodnocení byl cíl splněn.

3. Struktura práce a metody

Práce má sedm kapitol, počet stran 101.

První kapitola

Definice cíle a hypotézy, tradiční obsah.

Druhá kapitola

Metodologie výzkumu, tradiční obsah s výjimkou podkapitoly 2.5 pojednávající o kvalitativním modelování. Co v této kapitole není, je konfrontace statistického a kvalitativního přístupu.

Třetí kapitola

Popis současného stavu poznání v oblasti ratingu, nutné a tradiční kapitola, kterou končí úvod a začíná klíčová část disertace.

Čtvrtá kapitola

Autor správně dělí použité proměnné do dvou skupin a to na proměnné neovlivnitelné a ty které jsou do určitého stupně ovlivnitelné v rámci rozhodnutí přijatých uvnitř jednotlivých států. Jestli má být kvalitativní model použit pro rozhodování, a to je jeden z důvodů proč se kvalitativní model používají, tak musí být jasno, co jsou decision variables D a co jsou závisle proměnné G. Je jasné, že platí:

$$G = f(D)$$

Volbou D determinujeme hodnoty veličin G. Jestli je množina cílů O podmnožina G tak je možné optimalizovat v rámci ratingového rozhodování. To je v rámci aplikace kvalitativního modelování asi klíčové. Bylo by proto vhodné uvést také tabulku podobnou tabulce č. 9 na str. 62 a uvést tam jaké jsou, s použitím terminologie teorie optimalizace, účelové funkce a které jsou nezávisle proměnné.

Pátá kapitola

V této kapitole jsou uvedeny ty nejzajímavější výsledky, ke kterým patří přechodové grafy, viz např. graf 10 na str. 97. Tyto přechodové grafy vyjadřují, způsobem srozumitelným pro nás lidi, dynamiku studovaných jevů. Například cesta grafem ze scénáře 26 do scénáře 5, která je uvedena na str. 98 v dolní části, popisuje změny v relevantních proměnných.

Význam pro praxi a pro rozvoj vědního oboru

Disertační práce, které studují obecná témata, jako například rating, těžko mohou očekávat bezprostřední použití v praxi. Zavedení do praxe je vždycky postupný proces, kde se odborná veřejnost postupně seznamuje s možnostmi navrhované metody.

Zveřejnění metody ve formě disertace je naproste nedostačující. Jestli má být metoda použito tak musí být známá a to disertace nezaručuje. Je však nutno konstatovat, že disertace přispívá k zavedení nenumernických metod do ratingové praxe.

Formální úprava disertační práce a její jazyková úroveň

K formální stránce práce stejně jako k jazykové úrovni nemám zásadní připomínky. Formální úprava disertační práce respektuje obsahovou logiku disertační práce a podle mého názoru požadavkům kladeným na disertační práci odpovídá.

Otázky pro autora při obhajobě práce

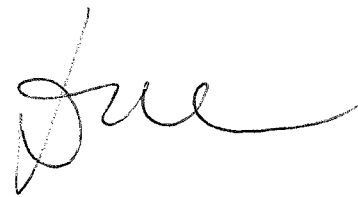
V rámci rozpravy by doktorand mohla vysvětlit následující otázky:

- Je nutné při modelování ratingu použít i druhé derivace? Co by se stalo s, v disertaci uvedenými, přechodovými grafy kdyby nebyly známé druhé derivace? Demonstrujte problém jednoduchým příkladem kde je kvalitativní řešení založené jenom na prvních derivacích tj. trendech
- Dokážete mezi kvalitativní hodnoty zahrnout i hodnotu NEVÍM a mělo by to význam pro ratingové hodnocení?
- Znáte nějaké další nenumernické metody které by bylo možné použít pro hodnocení ratingu?

Závěr

Disertační práce, která byla předložena k oponentuře, odpovídá požadavkům kladeným na její zpracování a doporučuji ji k obhajobě. Po úspěšné obhajobě doporučuji, aby doktorandovi byl přiznán titul Ph.D. – Philosophiæ Doctor.

V Brně 20.10. 2014

Mirko Dohnal

oponent